

Hankeavustus kirjastojen alueelliseen ja paikalliseen kokeilu- ja kehittämistoimintaan

Julkaistu: 24.10.2023 13.14 (päivitetty: 24.10.2023 14.01)

Hakuaika: Hakuaika on alkanut 26.10.2023 klo 09.00 ja päättyy 30.11.2023 klo 16.15

Valtionapuviranomainen: Aluehallintovirastot

Haun perustiedot

Haun nimi

Hankeavustus kirjastojen alueelliseen ja paikalliseen kokeilu- ja kehittämistoimintaan

Haun kuvaus

Aluehallintovirasto myöntää valtionavustusta yleisten kirjastojen palvelujen ja toimintatapojen alueelliseen ja paikalliseen kokeilu- ja kehittämistoimintaan. Avustukset ovat harkinnanvaraisia.

Avustus on tarkoitettu Manner-Suomen kuntien yleisille kirjastoille .

Hakemukset tehdään aluehallinnon sähköisessä asiointipalvelussa. Palveluun kirjaudutaan henkilökohtaisella Suomi.fi -tunnisteella: pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sirullisella henkilökortilla.

Asiointipalvelun ohjeet löytyvät asiointipalvelun verkkosivuilta.

Avustuslaji

Hankeavustus

Kielet

Avustusta voi hakea kielillä: suomi, ruotsi.

Hausta vastaava valtionapuviranomainen

Aluehallintovirastot

Yhteyshenkilö(t)

Ylitarkastaja Kristiina Kontiainen
puh. +358 295 016 538
kristiina.kontiainen@avi.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Ylitarkastaja Marko Ojala
puh. +358 295 016 175
marko.ojala@avi.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Kirjastotoimen ylitarkastaja Virpi Launonen
puh. +358 295 016 845
virpi.launonen@avi.fi

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Kirjastotoimen ylitarkastaja Satu Ihanamäki
puh. +358 295 017 395
satu.ihanamaki@avi.fi

Lapin aluehallintovirasto

Kirjastotoimen ylitarkastaja Anu Ojaranta
puh. +358 295 018 302
anu.ojaranta@avi.fi

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Kirjastotoimen ylitarkastaja Mika Mustikkamäki
puh. +358 295 018 843
mika.mustikkamaki@avi.fi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Kirjastotoimen ylitarkastaja Jonna Toukonen
puh. +358 295 018 222
jonna.toukonen@avi.fi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Kirjastotoimen ylitarkastaja Merja Kummala-Mustonen
puh. +358 295 017 552
merja.kummala-mustonen@avi.fi

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto

Sivistystoimen ylitarkastaja Susanne Ahlroth
puh. +358 295 018 762
susanne.ahlroth@avi.fi

Svenska Enheten / ruotsinkieliset ja kaksikieliset hankkeet

Haussa jaettavat varat

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää aluehallintovirastoille määrärahat, jonka jälkeen aluehallintovirastot tekevät alueidensa avustuspäätökset 31.3.2024 mennessä.

Aikataulut

Haku on määräaikainen.

Hakuaika

Hakuaika on alkanut 26.10.2023 klo 09.00 ja päättyy 30.11.2023 klo 16.15

Tavoiteaika päätösten valmistumiselle

Päätökset pyritään tekemään 105 päivää hakuajan päättymisestä.
Päätökset tehdään maaliskuussa 2024.

Tavoitteet

Kirjastojen vaikuttavuus, uudet toimintamallit ja kestävä kehitys

Kirjastopalvelut tukevat tutkivaa, luovaa ja vastuullista elämänsäntettä. Palvelujen kehittämisessä hyödynnetään ennakkointia ja tiedolla johtamista.

- Kehitetään kirjastojen yhteiskunnallista vaikuttavuutta lisääviä toimintamalleja.
- Kehitetään kirjastopalvelujen saavutettavuutta parantavia toimintatapoja ja yhteistyömalleja.
- Kehitetään kirjastoja kansalaistoimintaa tukevinä yhteisöllisinä tiloina.
- Edistetään kestävästä kehitystä. Tähän kokonaisuuteen voidaan sisällyttää myös sosiaalista kestävästä kehitystä tukevia hankkeita.
- Lisätään kulttuurihyvinvointia ja pyritään vähentämään eriarvoistumista.

Lukemisen edistäminen

Monipuoliset lukutaidot ovat tärkeä avain jatkuvaan oppimiseen ja täysivaltaiseen kansalaisuuteen. Kirjastot tukevat lukutaitoa koko ihmisen elinkaaren ajan. Lukemisella ja lukutaidolla on erityisiä hyvinvointivaikutuksia. Lukeminen ja lukutaito edistävät osallisuutta kulttuuriin ja yhteiskuntaan, luovat turvallisuutta ja vahvistavat demokratiaa.

Monilukutaitoon sisältyy taito tarkastella tekstien sisältöjä kriittisesti eli arvioida niiden luotettavuutta, alkuperää ja ilmaisukeinoja. Monipuolisella ja runsaalla vapaa-ajan lukemisella on myönteinen yhteys lukutaitoon. Kirjastot edistävät kaikkien väestöryhmien, erityisesti lasten ja nuorten lukutaitoa ja lukuharrastusta.

- Kehitetään monipuolisia malleja ja toimintatapoja kaikkien väestöryhmien lukemisen edistämiseen.
- Kehitetään lukutaitotyötä tukevia rakenteita ja yhteistyötä.
- Edistetään kaikenikäisten lukemiskulttuuria.
- Edistetään kaikkien väestöryhmien monilukutaitoja, erityisesti kriittistä lukutaitoa.

Jatkuva oppiminen

Jatkuva oppiminen kuuluu kaikille, ja se on osa yhteiskunnan resilienssin vahvistamista. Tarve kehittää ja uudistaa omaa osaamista jatkuu läpi elämän.

- Kehitetään kirjastoja kaikille avoimina ja monipuolisina työ- ja oppimisympäristöinä.
- Kehitetään kirjastojen pedagogisia toimintatapoja erilaisille asiakkaille ja asiakasryhmille.
- Edistetään suunnitelmallista yhteistyötä päiväkotien, koulujen, oppilaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa.
- Huomioidaan eri käyttäjäryhmät ja ehkäistään digisyrjäytymistä.

Aktiivinen kansalaisuus, osallisuus, demokratia ja sananvapaus

Avoin luotettava tieto ja lähdekriittisyys luovat edellytyksiä toimia yhdenvertaisena kansalaisena digitaalisessakin yhteiskunnassa. Kirjastot edistävät myös osallisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä. Kirjastot tukevat aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta muun muassa turvaamalla pääsyn monipuolisiin tietolähteisiin, tarjoamalla tiloja kansalaistoimintaan ja moninaisille kohtaamisille sekä järjestämällä rakentavaa keskustelukulttuuria ylläpitävää toimintaa.

- Vahvistetaan eri kieli- ja kulttuuriryhmien vuoropuhelua sekä kulttuurista moninaisuutta.
- Kehitetään toimintaa, joka edistää luottamusta ja hyvää keskusteluympäristöä yhteiskunnassa.
- Edistetään avointa ja luotettavaa tiedonsaantia sekä vahvistetaan lähdekriittisyyttä.
- Kehitetään kaikenikäisten kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia omassa yhteisössään sekä osallisuutta vahvistavia toimintamalleja.
- Lisätään vuoropuhelua kansalaisten, viranhaltijoiden ja päättäjien välillä.

Ulkoisen palvelu

Asiointi tapahtuu ulkoisessa asiointipalvelussa:

<https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/>

Myöntöperusteet

Sovellettavat säädösperusteet

Valtionavustuslaki (668/2001)

Valtionavustuslaissa (668/2001) säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan valtionavustuksia myönnettäessä.

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016)

Laissa yleisistä kirjastoista (1492/2016) säädetään aluehallintovirastojen yleisiä kirjastoja koskevista tehtävistä.

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009)

Laissa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009) säädetään kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle taikka valtion liikelaitokselle käyttökustannuksiin myönnettävästä valtionosuudesta ja -

avustuksesta sekä muusta rahoituksesta sellaista toimintaa varten, josta säädetään laissa yleisistä kirjastoista (1492/2016).

Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1766/2009)

Valtioneuvoston asetuksessa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1766/2009) säädetään aluehallintovirastojen valtionapuviranomaisroolista alueellisen ja paikallisen kehittämistoiminnan hankkeissa.

Yleiset myöntöperusteet

Myöntöperusteet kirjastojen alueelliseen ja paikalliseen kokeilu ja kehittämistoimintaan (10.10.2023 -)

Yleiset strategiset tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii strategiansa mukaisesti vaikuttamaan siihen, että kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat, että yhteiskuntaa uudistetaan luovalla, tutkivalla ja vastuullisella toiminnalla ja että merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti.

Hakemusten arvioinnissa ja vertailussa katsotaan eduksi, jos toiminta tai hanke osaltaan edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja kestäväää kehitystä OKM:n strategian toimintalupauksen sekä taide- ja kulttuurialan moninaisuuden edistämisen toimenpideohjelman mukaisesti.

Avustuksen tavoitteena on lisätä osallisuutta kulttuuriin sekä kaventaa eroja kulttuuriin osallistumisessa väestöryhmien välillä kirjastolain (1492/2016) ja Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategian 2025 mukaisesti.

Avustettavat hankkeet toteuttavat lisäksi hallitusohjelman tavoitteita kulttuurihyvinvoinnista, demokratian ja osallisuuden vahvistamisesta sekä digisyrjäytymisen ehkäisemisestä. Avustuksilla voidaan toteuttaa myös Kansallisen lukutaitostrategian 2030 tavoitteita kaikenikäisten lukutaidon vahvistamiseksi.

Yleiset edellytykset avustuksen myöntämiselle

Aluehallintoviraston myöntämät avustukset ovat harkinnanvaraisia.

Aluehallintovirasto voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Aluehallintovirasto ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Jos avustuksen saaja on saanut rangaistuksen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä, ja avustus kohdistuu palkkakustannuksiin, voidaan avustus myöntää vain erityisen painavasta syystä (valtionavustuslain 7 § 2 mom).

Yleiset esteet avustuksen myöntämiselle

Aluehallintovirasto voi hylätä hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa aluehallintovirastolle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.

Hakemus hylätään, jos se saapuu määräajan jälkeen.

Kenelle/mille avustusta voidaan myöntää

Kunnat / yleiset kirjastot

Mihin käyttötarkoituksiin avustusta voidaan myöntää

Aluehallintovirastot myöntävät valtionavustusta yleisten kirjastojen palvelujen ja toimintamuotojen kehittämiseen. Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin. Aluehallintovirastojen kirjastotoimet käsittelevät hakemukset yhteistyössä.

Omatoimiseen kirjastopalveluun voidaan myöntää rahoitusta, jos hanke parantaa kirjastopalvelujen saatavuutta ja omatoimikirjaston toiminnan monimuotoisuutta. Omatoimisen kirjastopalvelun kehittämiseen voidaan myöntää avustusta vain, jos kirjasto ei ole aikaisemmin saanut avustusta omatoimikirjastopalvelun aloittamiseen tai jos kirjasto kehittää edelleen jo toteutettua omatoimipalvelua/konseptia.

Digitointihankkeisiin voidaan myöntää avustusta, jos digitoitava aineisto on paikallisesti, alueellisesti tai kansallisesti arvokasta. Aineiston pitää olla kirjaston hallinnassa. Kirjasto hankkii digitointiohjeistuksen Kansalliskirjaston Mikkelin digitointikeskuksesta. Digitoitujen aineistojen on oltava saatavilla myös Finnassa.

Aluehallintovirastot suosittelevat päällekkäisyyksien välttämiseksi keskustelemaan laajemmista lasten ja nuorten lukemista edistävästä hankkeista Seinäjoen kaupunginkirjaston kanssa, jolla on valtakunnallinen erityistehtävä lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon edistämisen tukemiseksi kirjastoissa.

Avustettavien hankkeiden tulee edistää vähintään yhtä seuraavasta neljästä kokonaisuudesta (tarkemmat kuvaukset kokonaisuuksista löytyvät kohdasta Perustiedot / Tavoitteet):

A) Kirjastojen vaikuttavuus, uudet toimintamallit ja kestävä kehitys

B) Lukemisen edistäminen

C) Jatkuva oppiminen

D) Aktiivinen kansalaisuus, osallisuus, demokratia ja sananvapaus

Millaisia ehtoja avustusten käyttöön liittyy?

- Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.
- Avustus voi kattaa enintään avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista.
- Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.

- Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.
- Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä.
- Avustuksen saajalta edellytetään kustannuspaikkakohtaista talousraportointia.
- Aluehallintovirastolla on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).
- Avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.
- Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).
- Avustuksen saajan tulee pyytää tarjous useammalta kuin yhdeltä toimittajalta sellaisissa tavara- ja palveluhankinnoissa, jotka alittavat kansallisen kynnyksarvon, mutta joiden arvo ilman arvonlisäveroa ylittää 20 000 euroa.
- Avustuksen saajan tulee antaa selvitys avustuksen käytöstä avustuspäätöksessä mainittuna aikana. Selvitykseen sisältyy toiminta- ja talousraportti. Toimintaraportissa avustuksen saaja kertoo, mitä avustuksella on tehty. Talousraportissa avustuksen saaja esittää kustannuksista erillisen hankekohtaisen kirjanpidon, jonka voi toteuttaa esimerkiksi omana kustannuspaikkana, projektitunnuksena tai vastaavana. Avustuksen käyttöselvitys tehdään sähköisessä asiointipalvelussa.

Mihin käyttötarkoituksiin avustusta ei voida myöntää

Valtionavustusta ei myönnetä yleisten kirjastojen perustoimintaan.

Arviointiperusteet

Tavoitteet ja vaikuttavuus

Hakemusten laadullisessa arvioinnissa kiinnitetään huomioita seuraaviin tekijöihin:

- Hankkeen tavoitteet sopivat yhteen tai useampaan avustuksen painopisteeseen.
 - Hankkeella on oltava selkeät tavoitteet ja toimenpiteet sekä ajallinen suunnitelma ja perusteltu kustannusarvio.
 - Hankkeen tuloksena odotetaan syntyvän vakiintuvia ja vaikuttavia käytäntöjä tai rakenteellisia uudistuksia tai uudentyyppisiä kokeiluja.
 - Hankkeessa saaduista kokemuksista tulee viestiä suunnitelmallisesti ja aktiivisesti, ja tuloksien tulee olla hyödynnettävissä laajemmin.
 - Hankkeessa toteutetaan uudenlaisia yhteistyömuotoja.
 - Kestävän kehityksen periaatteiden huomiointi hankkeen toteutuksessa ja toimenpiteissä.
-

Toiminnan toteuttaminen

- Hankkeen toteutus on suunniteltu laadukkaasti.
 - Hankkeessa tehdään monipuolista paikallista, alueellista ja/tai valtakunnallista yhteistyötä.
 - Yhteistyöhankkeissa edellytetään aiesopimusta jo hakuvaiheessa.
 - Hankkeen tavoitteet, toimenpiteet ja rahoitus ovat selkeät.
-

Kustannusarvio ja rahoitus

- Hakemukset arvioidaan hankkeen toteuttamisedellytysten, kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman realistisuuden perusteella.
 - Avustus voi kattaa enintään 80 prosenttia hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista.
 - Tästä kirjastojen määrärahasta voidaan monialaisissa hankkeissa myöntää avustuksia vain kirjastojen osuuteen. Muiden hallintokuntien on vastattava omista kustannuksistaan.
-

Lisäehdot

Avustuksen käyttöaika

Avustuksen käyttöaika on tarkoitettu aikavälille 1.4.2024 – 31.12.2025. Käyttöaika tarkennetaan avustuspäätöksessä.

Kuinka suuri osa kustannuksista enintään voidaan kattaa avustuksella?

80%

Hakukohtaiset poikkeukset vakioehtoihin

Avustusta voidaan käyttää vain hyväksyttäviin kustannuksiin.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat:

- Hanketta varten palkatun työntekijän palkat
- Palkkiot
- Hankkeeseen palkatun työntekijän matka-, koulutus- ja puhelin- yms. kulut
- Matka- ja majoituskulut
- Edustuskulut
- Hanketta varten tehdyt materiaalihankinnat: Aineet, tarvikkeet, tavarat
- Ostopalvelut
- Tilavuokrat eli hankkeeseen erikseen hankitut työtilat, koulutustilat yms. Ei toimitilakustannuksia, joihin kirjasto saa valtionosuutta.
- Leasingkulut
- Yleiskustannukset (enintään 15 % hankkeen kustannuksista) perustelluista syistä
- Muut hankkeesta todennetusti aiheutuvat kulut perustellusta syystä

Hyväksyttävät kustannukset voidaan määritellä tarkemmin avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.

Hankkeen kokonaiskustannuksissa voi olla myös muita hankkeesta aiheutuneita kustannuksia. Kirjaston oman henkilökunnan palkkoja voidaan huomioida vain omarahoitusosuudessa.

Kokonaiskustannuksissa ei huomioida seuraavia kustannuksia:

- aineisto- ja kalustehankinnat
- rakennus-, remontti- tai sisustustyöt
- poistot
- varainhankinnan kustannukset
- liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset
- varaukset
- laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kustannuksiin
- lainojen lyhennykset
- lainojen korot
- ei-lakisääteisten lisäeläkkeiden maksut
- irtisanomiskorvaukset tai irtisanomisajalta ilman työvelvoitetta maksettavat palkkauskustannukset
- tulospalkkiot
- oikeudenkäyntikustannukset
- oikeuden langettamat korvaukset
- rangaistusluonteiset maksut, kuten sakot tai viivästyskorot

Tämä tarkoittaa sitä, ettei näitä kustannuksia huomioida avustuksen käytössä eikä omarahoitusosuudessa.

Kaikki hankkeen kokonaiskustannukset tulee kirjata hankkeen kustannuspaikalle tai hankkeen laskentatunnukselle. Oman henkilökunnan palkat, jotka ilmoitetaan omarahoitusosuuteen, voidaan todentaa työaikakirjanpidolla.

Yhteystiedot

valtiovastustuspalvelut@valtiokonttori.fi

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki
PL 14, 00054 Valtiokonttori

Y-tunnus: 0245440-1

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury